

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 544/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 22/2023 zo 7. augusta 2024, uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/35/2022 z 9. júna 2022 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 27T/32/2020 zo 16. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so základným právom na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení právom na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 22/2023 zo 7. augusta 2024, uznesením krajského súdu sp. zn. 6To/35/2022 z 9. júna 2022 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 27T/32/2020 zo 16. februára 2022.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 27T/32/2020 zo 16. februára 2022 uznaný vinným zo zločinu lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 188 ods. 1, 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov a 6 mesiacov so zaradením do ústavu so stredným stupňom

stráženia. Krajský súd uznesením sp. zn. 6To/35/2022 z 9. júna 2022 zamietol podľa § 319 Trestného poriadku sťažovateľom podané odvolanie proti napadnutému rozsudku okresného súdu. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tdo 22/2023 zo 7. augusta 2024 odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľom podané dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti atakuje právne závery najvyššieho súdu, ktorý sa mal arbitrárne vysporiadať (i) s ním riadne uplatneným dovolacím dôvodom predovšetkým podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku spočívajúcim v zásadnom porušení práva na obhajobu [v sekundárnej rovine sťažovateľ kumulatívne atakoval aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku spočívajúci v tom, že rozhodnutie, ktorým bol uznaný vinným, bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom], v rámci ktorého sa domáhal právneho posúdenia dôkazov, na ktorých podklade bola ustálená jeho vina za stíhanú trestnú činnosť, pričom namietal to, že (i) kľúčový dôkaz, ktorý bol proti nemu vykonaný, bola výpoveď poškodeného [REDAKOVANÉ], ktorého sa nepodarilo opätovne vypočuť v konaní pred súdom (oproti jeho jedinej zaznamenatej výpovedi z prípravného konania), v dôsledku čoho tak nebol tento dôkaz vykonaný kontradiktórnym spôsobom vrátane spôsobu jeho realizácie v prípravnom konaní bez účasti jeho obhajkyne, čím je tento dôkaz možné hodnotiť ako nezákonný, (ii) súdy ignorovali viaceré výpovede svedkov, z ktorých obsahu vyplynulo, že sa skutku lúpeže (pre ktorý bol odsúdený) mala dopustiť iná osoba, a to [REDAKOVANÉ], a (iii) v konaní neboli zabezpečené iné dôkazy proti jeho osobe, resp. preverovaním známych skutočností a vykonávaním znaleckých skúmaní sa nepodarilo proti jeho osobe vyprodukovať ďalšie usvedčujúce dôkazy, pričom kľúčový dôkaz proti nemu (výpoveď poškodeného [REDAKOVANÉ]) nebol vykonaný zákonným spôsobom.

4. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie vo vzťahu k výpovedi poškodeného [REDAKOVANÉ] aj s poukazom na judikatúru predovšetkým Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) poukázal na to, že (i) tento kľúčový dôkaz nebol vykonaný kontradiktórnym spôsobom, teda že nemal možnosť spochybniť a rozporovať výpoveď poškodeného pri jeho osobnom vypočutí, či už v prípravnom konaní, ale predovšetkým v konaní pred okresným súdom, (ii) okresný súd nezabezpečil prítomnosť poškodeného na hlavnom pojednávaní všetkými jemu dostupnými zákonnými prostriedkami (napr. aj prostredníctvom obmedzenia osobnej slobody svedka podľa § 88 Trestného poriadku) a v tomto smere ani nevyvinul potrebnú a náležitú procesnú aktivitu vrátane zváženia postupu aj podľa § 228 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku, (iii) výsluch poškodeného v prípravnom konaní nebol vykonaný za prítomnosti jeho obhajkyne a v konaní pred okresným súdom nebol poškodený osobne vypočutý, ale jeho výpoveď z prípravného konania bola iba prečítaná, čím tak nemohol nielen spochybniť a rozporovať jeho výpoveď za účasti svojej obhajkyne, ale ani nemohol sledovať jeho správanie pri výsluchu a predovšetkým súd si nemohol v zmysle zásady ústnosti a bezprostrednosti urobiť vlastný úsudok na pravdivosť a vierohodnosť výpovede poškodeného, čím tak v konečnom dôsledku bol uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, 2 písm. c) Trestného zákona na podklade dôkazu, ktorý nebol vykonaný zákonným spôsobom. V súhrne k tejto časti sťažovateľ nachádza arbitrárnosť napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v tom, že tieto súdy nevyvodili „žiadne konsekvencie z toho, že (i) nemal som možnosť vypočúvať pošk. [REDAKOVANÉ], (ii) súd ani obhajoba nemali možnosť pozorovať ho počas výsluchu, (iii) pošk. [REDAKOVANÉ] evidentne nejavil záujem o predmetné trestné konanie, čo tiež znižuje jeho vierohodnosť, (iv) bagatelizovali vzniknuté rozpory v jeho výpovedi.“.

5. V ďalšom sťažovateľ poukázal na to, že svedkovia [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] „vo svojich výpovediach na hlavnom pojednávaní uvádzali nové a veľmi závažné skutočnosti, ktoré podstatným spôsobom spochybnili výpoveď poškodeného [REDACTED] a súčasne vyšlo najavo, že žalovaný skutok lúpeže v skutočnosti mohol spáchať [REDACTED]. Za týchto okolností tieto výpovede nemožno označiť za irelevantné, skôr naopak z pohľadu obhajoby išlo o exkulpatorne dôkazy a bolo povinnosťou okresného súdu zabezpečiť kontrediktórny výsluch týchto svedkov.“.

6. Napokon sťažovateľ poukázal na to, že okrem jediného usvedčujúceho dôkazu proti jeho osobe v podaní výpovede poškodeného [REDACTED], neboli v konaní produkované žiadne ďalšie dôkazy objektívnej povahy, ktoré by ho akýmkoľvek spôsobom spájali so stíhaným skutkom, ako napríklad daktyloskopické, trasologické, pachové stopy alebo stopy DNA, pri domovej prehliadke nebola uňho zaistená maska použitá pri lúpeži, nebola stotožnená zbraň použitá pri lúpežnom prepadaní, poškodený nepredložil listinné podklady k vlastníctvu odcudzeného mobilného telefónu, nepredložil ani dôkaz o tom, že je vlastníkom účtu na preukázanie odcudzenej finančnej hotovosti, a napokon poukázal na viaceré rozpory v jeho výpovediach, a to týkajúce sa opisu tvaru a farby bicykla, na ktorom ho mal navštíviť, týkajúce sa toho, ako sa mu mal predstaviť (celým menom alebo len priezviskom), že ho spoznal aj na podklade jeho hlasu, pri rekognícii si nebol celkom istý, resp. sa vyjadril, že si myslí, že spoznal správnu osobu, ktorá ho prepadla, mal ho spoznať na podklade odstávajúcich uší, pričom ale maska použitá pri lúpežnom prepadaní zakrývala celú tvár danej osoby bez toho, aby spoza nej vyčnievali uši.

7. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení právom na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 22/2023 zo 7. augusta 2024, uznesením krajského súdu sp. zn. 6To/35/2022 z 9. júna 2022 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 27T/32/2020 zo 16. februára 2022, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 22/2023 zo 7. augusta 2024 žiadal zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a tiež mu priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 30 000 eur. Sťažovateľ požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní z dôvodu nemajetnosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení právom na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 22/2023 zo 7. augusta 2024, uznesením krajského súdu sp. zn. 6To/35/2022 z 9. júna 2022 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 27T/32/2020 zo 16. februára 2022, a to z dôvodu, že došlo k jeho odsúdeniu pre stíhaný skutok aj napriek tomu, že (i) kľúčový dôkaz proti nemu, ktorým bola výpoveď poškodeného [REDACTED], nebol vykonaný kontradiktórnym spôsobom, v dôsledku čoho je dôkazom nezákonným, (ii) vo veci konajúce súdy,

a to na všetkých stupňoch, ignorovali zmenu výpovedí svedkov v jeho prospech a (iii) v konaní neboli zabezpečené iné dôkazy smerujúce proti jeho osobe a objektívne preukazujúce spáchanie skutku jeho osobou.

9. Sťažovateľ podal dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z dôvodu zásadného porušenia práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý mal byť založený predovšetkým na tom, že nemal možnosť kontradiktórne vypočúť poškodeného [REDAKOVANÉ], ktorého výpoveď je kľúčovým, resp. zásadným dôkazom vykonaným proti jeho osobe, a podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie o jeho odsúdení je založené na dôkaze, ktorý nebol vykonaný zákonným spôsobom, čím mal sťažovateľ na mysli opätovne výpoveď poškodeného [REDAKOVANÉ], ktorého nezákonnosť spočívala v tom, že neboli splnené podmienky na prečítanie výpovede z prípravného konania, keďže okresný súd nevykonal všetko potrebné procesné úsilie na to, aby (i) zabezpečil prítomnosť poškodeného v konaní a (ii) jeho výsluch v prípravnom konaní bol vykonaný v neprítomnosti jeho obhajkyne, preto ho nebolo možné použiť v neprospech sťažovateľa. V súhrne tak možno konštatovať, že sťažovateľ napáda všetky rozhodnutia vydané proti svojej osobe v hierarchickej postupnosti, a to z dvoch dôvodov. Prvým je nezákonnosť kľúčového dôkazu vykonaného proti jeho osobe, ktorým je výpoveď poškodeného [REDAKOVANÉ], ktorý nebol vypočutý kontradiktórnym spôsobom za prítomnosti obvineného alebo obhajcu aspoň v prípravnom konaní a súčasne absentovala náležitá procesná aktivita okresného súdu na zabezpečenie svedka na hlavnom pojednávaní. Druhým dôvodom je arbitrárny postup vo veci konajúcich súdov v ich inštančnej postupnosti pri vyhodnocovaní zákonnosti a procesnej použiteľnosti v prvom rade výsluchu samotného poškodeného [REDAKOVANÉ], ale zároveň aj iných/d'alších dôkazov vykonaných proti osobe sťažovateľa, ktoré z dôvodu zmeny vo výpovediach svedkov a absencie iných priamych dôkazov objektívne nepostačovali na vyslovenie viny pre stíhaný skutok.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu:

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

16. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

17. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

19. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval

bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

20. Sťažovateľ napadol rozsudok okresného súdu sp. zn. 27T/32/2020 zo 16. februára 2022 riadnym opravným prostriedkom, a to odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 6To/35/2022 z 9. júna 2022 tak, že odvolanie podľa § 319 Trestného poriadku zamietol. Proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 6To/35/2022 z 9. júna 2022 podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tdo 22/2023 zo 7. augusta 2024 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. V nadväznosti na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

II.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012).

22. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06). Teda všeobecný súd je povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

23. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia, prípadne pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam, teda ak súdom zvolený výklad neprípustne postihuje niektoré zo základných práv sťažovateľa, prípadne opomína možný výklad iný, ústavne konformný alebo je výrazom zjavného a neodôvodneného vybočenia zo štandardov

výkladu, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný (pokiaľ je ústavne akceptovateľný), resp. je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa teda môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu aj v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

24. Taktiež podľa judikatúry ESĽP sa vyžaduje, aby vnútroštátne súdy dostatočne jasne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, a to za súčasného rešpektovania práva na obhajobu (Hadjianastassiou proti Grécku zo 16. 12. 1992, sťažnosť č. 12945/87, bod 33). Rozsah povinnosti uviesť dôvody, ktorý sa odlišuje v závislosti od povahy rozhodnutia, musí byť určený v rámci okolností prípadu (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, bod 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Aj keď vnútroštátne súdy nie sú povinné dať odpoveď na všetky im predložené námietky (Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, bod 61), z rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa zaoberali všetkými podstatnými otázkami prípadu (Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30) a že dali konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré sú pre výsledok prípadu rozhodujúce (rozsudok Veľkej komory vo veci Moreira Ferreira proti Portugalsku č. 2 z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 84).

25. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

26. Pri preskúvaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a argumentácie v ňom uvedenej ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí súdov vydaných v hierarchickom postupe nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Taktiež v zmysle judikatúry ESĽP pri zamietnutí odvolania (rovnako tak aj dovolania) sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (Helle proti Fínsku z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60) za predpokladu, že samotné rozhodnutie podriadeného súdu možno pokladať za dostatočne odôvodnené (Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, § 33; Hirvisaari proti Fínsku z 27. 9. 2001, § 31 – § 33).

27. Najvyšší súd k prvej námietke sťažovateľa o nezákonnosti použitia výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ] z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok na jej prečítanie, ktorá obsahovo spadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, poukázal na zákonné znenie § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku, podľa ktorého zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a a) taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela

na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch, alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné. Na podklade predostretej zákonnej úpravy, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, najvyšší súd uzavrel, že okresný súd postupom podľa § 263 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku prečítal zápisnicu o výpovedi poškodeného z prípravného konania z dôvodu jeho nedosiahnuteľnosti, ktorému ale predchádzalo viacero neúspešných opakovaných predvolaní poškodeného na hlavné pojednávania vrátane aj neúspešného pokusu o jeho predvedenie podľa § 128 ods. 1 Trestného poriadku za pomoci polície. Okresný súd bol v obmedzenom kontakte s poškodeným [REDAKOVANÉ] prostredníctvom elektronickej komunikácie, v rámci ktorej však iba uviedol, že sa dlhodobo zdržuje v zahraničí, ale bez uvedenia konkrétneho miesta pobytu a bez ochoty jeho oznámenia. V nadväznosti na tieto skutkové zistenia najvyšší súd považoval snahu okresného súdu o zabezpečenie jeho prítomnosti za dostatočnú, a to aj napriek tomu, že pri výsluchu poškodeného v prípravnom konaní nebola prítomná obhajkyňa sťažovateľa, ktorá však bola na výsluch riadne predvolaná, avšak nezúčastnila sa ho bez riadneho ospravedlnenia.

28. K rovnakým záverom ako najvyšší súd dospel aj krajský súd v napadnutom uznesení, keď doplnkovo konštatoval, že výpoveď poškodeného [REDAKOVANÉ] bola realizovaná 15. januára 2020 po vznesení obvinenia sťažovateľovi, pričom obhajkyňa sťažovateľa [REDAKOVANÉ] bola o tomto úkone riadne upovedomená, o čom má svedčiť doručka vo vyšetrovacom spise (č. l. 247), avšak tohto procesného úkonu sa nezúčastnila. Krajský súd je toho názoru, že kontradiktórny charakter hlavného pojednávania bude zachovaný pri prečítaní zápisnice o výpovedi svedka vtedy, ak táto bola vykonaná kontradiktórnym spôsobom v prípravnom konaní, teda ak výsluch takého svedka bol uskutočnený za prítomnosti obžalovaného alebo jeho obhajcu alebo ak prítomnosť pri tomto úkone im bola reálne umožnená napriek tomu, že ju reálne nevyužili, a to v ktorejkoľvek fáze konania (bližšie pozri stranu 10 napadnutého uznesenia krajského súdu).

29. Vo všeobecnosti platí, že čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru vyžadujú, aby obvinený, resp. obžalovaný mal primeranú a riadnu možnosť vypočuť a spochybníť svedka proti nemu, a to buď pri jeho výpovedi, ale v neskoršej fáze konania (Van Mechelen a ďalší proti Holandsku z 23. 4. 1997, sťažnosti č. 21363/93, č. 21364/93, č. 21427/93 a č. 22056/93, bod 51). Ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú sťažovateľ nemal možnosť vypočuť alebo nechať vypočuť v niektorej z fáz konania, práva obhajoby sú obmedzené v miere, ktorá nie je zlučiteľná so zárukami čl. 6 dohovoru (Unterperinger proti Rakúsku z 24. 11. 1986, sťažnosť č. 9120/80, body 31 až 33).

30. V rámci posúdenia ústavnej konformnosti príslušnej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je východiskovou skutočnosťou, či bola sťažovateľovi sprostredkovaná príležitosť spochybníť výpoveď poškodeného kontradiktórnym spôsobom, a to počas celého trestného konania alebo aspoň v niektorej jeho časti. Z príslušnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (rovnako tak aj napadnutého uznesenia krajského súdu) vyplýva, že aproboval postup okresného súdu, ktorý podľa § 263 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku prečítal zápisnicu o výpovedi poškodeného z prípravného konania z dôvodu jeho nedosiahnuteľnosti. Na tomto mieste ústavný súd môže potvrdiť ako ústavne udržateľný záver, že okresný súd využil reálne dostupné zákonné možnosti na zabezpečenie účasti poškodeného [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní, avšak bezúspešne, na podklade čoho dospel k záveru o jeho nedosiahnuteľnosti. V nadväznosti

na tento záver pristúpil k prečítaniu jeho výpovede z prípravného konania, ktorú (i) však mal sťažovateľ možnosť spochybňovať a vyjadrovať sa k nej v rámci možnosti obvineného vyjadrovať sa k vykonávaným dôkazom na hlavnom pojednávaní (túto okolnosť sťažovateľ ani nespochybňoval), a (ii) v druhej rovine je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľovi bola poskytnutá príležitosť vypočuť poškodeného kontradiktórnym spôsobom už v prípravnom konaní, keď o jeho výsluchu 15. januára 2020 po vznesení obvinenia bola riadne upovedomená obhajkyňa sťažovateľa JUDr. Eleonóra Zuzáková, ktorá sa ho však nezúčastnila bez náležitého ospravedlnenia. Z tohto uhla pohľadu je relevantný záver krajského súdu, ktorý poukázal na to, že „*Obžalovaný, resp. jeho obhajca, musí mať vždy reálnu možnosť svoje právo na obhajobu realizovať a je len na ňom, či ho využije. Túto možnosť obhajkyňa obžalovaného JUDr. Eleonóra Zuzáková ohľadom svedka poškodeného [REDAKOVANÉ] mala, ale nevyužila ju.*“.

31. Ústavný súd hodnotí uvedený postoj obhajoby sťažovateľa rovnako, ako k takýmto situáciám pristúpil už v predošlom období, a v tomto smere odkazuje na právne závery vyslovené vo svojom uznesení sp. zn. I. ÚS 419/2015 zo 7. júla 2016, podľa ktorých „Ústavný súd poukazuje na to, že v prvom rade je všeobecný súd povinný poskytnúť ochranu základným práva a slobodám sťažovateľa, ale na druhej strane nemožno bagatelizovať význam, podstatu a zmysel obhajoby, v rámci ktorej sa obvinený obhajuje sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Ak takéhoto obhajcu má alebo ho musí mať, je potom jeho úlohou obhajovať práva obvineného čo najúčinnnejším spôsobom, pod ktorým treba bez pochyb rozumieť aj aktívny prístup obhajcu pri obhajovaní jeho záujmov, ako aj starostlivosť obhajcu zameranú na to, aby boli náležité a včas objasnené skutočnosti, ktoré vinu obvineného vyvracajú alebo ju zmierňujú [§ 44 ods. 1 Trestného poriadku (IV. ÚS 482/2011)]. Spôsob obrany sťažovateľa a taktika jeho obhajoby nemôže byť v prípade jej neúspechu pričítaná na vrub súdu, ktorý koná v súlade so zákonom (IV. ÚS 217/2013). Naostatok, uplatnenie práva na obhajobu oprávnenej osobe nezaručuje dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom základného práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (III. ÚS 41/01, III. ÚS 256/03, I. ÚS 140/04).“

32. Z uvedeného je teda zrejmé, že za neúčast' obhajkyne sťažovateľa pri výsluchu poškodeného nenesú zodpovednosť orgány činné v trestnom konaní ani vo veci konajúci okresný súd ako súd prvostupňový, v nadväznosti na čo potom postup okresného súdu, ktorý z dôvodu nedostupnosti poškodeného [REDAKOVANÉ] postupom podľa § 263 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku prečítal jeho výpoveď z prípravného konania, bol nielen zákonný, ale aj ústavne konformný vrátane judikatúrou ESĽP nastavených parametrov dôkaznej prípustnosti takto vykonaného dôkazu (pozri bod 29). Postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014, I. ÚS 431/2018, IV. ÚS 221/2024). Inými slovami, všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom konaní (IV. ÚS 462/2012). Najvyšší súd tak v príslušnej časti odôvodnenia svojho napadnutého uznesenia (ktorého ústavnú konformnosť ústavný súd potvrdil) dal konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argument sťažovateľa (o nemožnosti jeho odsúdenia aj na podklade prečítanej výpovede poškodeného, ktorú nemal možnosť overiť kontradiktórnym spôsobom).

Podstatné je poskytnutie možnosti účasti obhajoby na výsluchu, ktorá ostala nevyužitá, na čo následne nadviazala nedostupnosť svedka – poškodeného vo fáze súdneho konania, ktorá nemôže mať v takej situácii účinky nemožnosti dôkazne použiť prečítanú výpoveď poškodeného a hodnotiť ju aj v kontexte ostatných vykonaných dôkazov, k čomu došlo.

33. Práve v tejto súvislosti je potrebné zvýrazniť, že výpoveď poškodeného [REDAKOVANÉ] z prípravného konania nebola jediným, ale jedným z viacerých dôkazov vykonaných proti osobe sťažovateľa ako obžalovaného z trestnej činnosti, ktoré v súhrne prispeli k jeho usvedčeniu, pričom k ďalším dôkazom, na podklade ktorých bola sťažovateľovi vyvedená trestnoprávna zodpovednosť, sa ústavný súd vyjadrí v ďalšej časti svojho rozhodnutia. Na podklade uvedeného ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

34. Najvyšší súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v prvom rade v konfrontácii s námietkou sťažovateľa o zamietnutí jeho návrhov na doplnenie dokazovania uviedol, že za porušenie práva na obhajobu nie je možné považovať „*obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, respektíve uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku.*“. Podľa najvyššieho súdu obvinený má podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku právo navrhnovať dôkazy a určitý dôkaz aj sám zabezpečiť, je ale na úvahe orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktoré z dôkazov vykoná, resp. zabezpečí, pričom pred meritórnym rozhodnutím môže tomuto návrhu buď vyhovieť, prípadne ho odmietnuť, alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (R 116/2014). Konkrétne k návrhu na doplnenie dokazovania výsluchom svedkyne [REDAKOVANÉ] uviedol, že na tento návrh prilietavo procesne reagoval krajský súd, ktorý ho pre nadbytočnosť odmietol, a v konkrétnostiach odkázal na príslušnú pasáž z napadnutého uznesenia krajského súdu (bod 28). Najvyšší súd adresným odkazom na uznesenie krajského súdu (body 41 a 43) a rozsudok okresného súdu (druhý odsek na s. 10) vyhodnotil ako neopodstatnenú námietku sťažovateľa o arbitrárnom posúdení hodnoty svedeckej výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, ktorá bola na účely odstránenia rozporov na hlavnom pojednávaní prečítaná.

35. Sťažovateľ zároveň v ústavnej sťažnosti aj v súhrne namietal arbitrárnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa posúdenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pod ktorý subsumoval námietky o nemožnosti kontradiktórneho vypočutia poškodeného [REDAKOVANÉ], nezohľadnení výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v jeho prospech, resp. zmeny postoja týchto svedkov v neskoršej fáze konania v jeho prospech, bezdôvodnom odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania a o nezohľadnení ním tvrdenej skutočnosti, že proti jeho osobe nebol produkovaný žiadny priamy dôkaz, ktorý by objektívne potvrdzoval jeho prítomnosť na mieste činu (bližšie pozri bod 6).

36. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyplýva, že najvyšší súd tento sťažovateľom uplatnený dôvod v zásade posúdil optikou aktuálnej rozhodovacej praxe ústavného súdu vyjadrenej v základnom náleze sp. zn. IV. ÚS 545/2020 z 23. februára 2021 (rovnako tak aj uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 463/2021, sp. zn. IV. ÚS 491/2021, sp. zn. IV. ÚS 510/2021), v ktorom ústavný súd vyslovil, že z hľadiska dotknutého dôvodu dovolania ide o prieskum obhajobného atribútu

spravodlivého procesu spočívajúci vo vyhodnotení dovolacím súdom, či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí so všetkými otázkami podstatnými pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného (ktoré v ústavnom kontexte zodpovedajú základným právam podľa čl. 50 ods. 3 a 4 ústavy, ako aj širšiemu vymedzeniu základného práva na súdnu a na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho korelátu podľa 6 ods. 1 dohovoru. Takou podstatnou otázkou môže byť podľa okolností prípadu aj sťažovateľom nastolený spôsob hodnotenia dôkazov súdmi nižšej inštancie pri ustálení záveru o jeho vine vrátane posúdenia dôkaznej potreby kontradiktórneho, resp. opätovného výsluchu poškodeného kontradiktórnym spôsobom v konaní pred súdom, keďže jeho výpoveď bola dominantným/kľúčovým usvedčujúcim dôkazom vykonaným proti jeho osobe. Na odobrenie záverov skôr konajúcich súdov dovolacím súdom musí ísť o vyrovnanie sa s dotknutou otázkou udržateľným spôsobom. Dovolací súd nemusí nevyhnutne dospieť k rovnakému spôsobu vyriešenia tejto otázky (stotožniť sa s obsahom a rozsahom vlastnej úvahy skôr konajúceho súdu o predmetnej otázke), najmä ak ju sám priamo neposudzuje, napríklad priamo neposudzuje (okrem výnimky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) otázky skutkové. Predmetná úvaha však musí byť v odôvodnení relevantne prítomná ako podklad jeho záverov, v čom je paralela s posudzovaním rovnakých okolností, teda spravodlivého procesu z pohľadu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ústavným súdom (keď ochrancom ústavnosti je aj všeobecný súd, najmä najvyšší súd).

37. V záujme materiálneho prístupu a na posilnenie výsledkových záverov vo veci konajúcich súdov však pristúpil ústavný súd k doplnkovému posúdeniu dotknutých otázok aj vlastným prieskumom, a to zhodnotením obsahu rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

38. Okresný súd v rozsudku sp. zn. 27T/32/2020 zo 16. februára 2022 objektivizoval výpoveď poškodeného [REDAKOVANÉ] obhliadkou miesta činu a kamerovým záznamom z čerpacej stanice, ktorých obsah sa zhoduje s obsahom výpovede poškodeného o ním opísanom stave. Obhliadka miesta činu potvrdila výpoveď poškodeného o tom, že sa k nemu páchatel vlámal najprv oknom, potom dverami, keďže drevená doska na okne bola pri obhliadke miesta činu vtlačená zvonka a zárubňa dverí bola čerstvo prasknutá vo výške úchyty dverí. Z kamerového záznamu z čerpacej stanice bol verifikovaný pohyb osoby na červenom bicykli s maskou gorily, ktorá prechádzala cez čerpaciu stanicu v čase pred skutkom. Osoba sťažovateľa bola stotožnená poškodeným pri rekognícii, pričom okresný súd vierohodnosť výpovede poškodeného odvodil nielen od (i) verného opisu priebehu skutku, ale aj (ii) od prítomnej absencie motívu krivo obviniť sťažovateľa, ďalej od (iii) výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá potvrdila vlastníctvo a používanie masky gorily samotným sťažovateľom, a (iv) výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá potvrdila, že sa jej sťažovateľ priznal k spáchaniu skutku a ktorej vierohodnosť výpovede vyplývala aj zo spontánneho udávania skutočností predchádzajúcich spáchaniu stíhaného skutku, napríklad toho, že sťažovateľ priniesol poškodenému periny, čo pri svojej výpovedi uvádzal aj samotný poškodený. Okresný súd nespochybnil vierohodnosť výpovede poškodeného v dôsledku absencie jeho motívu krivo obviniť sťažovateľa zo spáchania skutku, rovnako k takej pochybnosti nedospel na podklade svedeckej výpovede brata sťažovateľa, ktorý na hlavnom pojednávaní sám iniciatívne prezentoval možný motív poškodeného pomstiť sa sťažovateľovi, a to z dôvodu, že ho fyzicky napadol, keďže svedok pri svojej výpovedi v prípravnom konaní túto skutočnosť neuviedol. Okresný súd neveril zmeneným svedeckým výpovediam svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] produkovaným na hlavnom pojednávaní oproti

ich výpovediam v prípravnom konaní z dôvodu, že ich považoval za vopred pripravené a vykonštruované, čo podľa okresného súdu potvrdzuje rozpamätávanie sa svedkov na vybrané pasáže skutkového deja a iniciatívne uvádzanie nových skutočností (oproti ich výpovediam z prípravného konania) len v prospech sťažovateľa a čo zároveň nasvedčuje ich predošlej príprave na výpoveď pod vplyvom prvého odsudzujúceho rozsudku sťažovateľa.

39. Krajský súd vo svojom napadnutom uznesení (sp. zn. 6To/35/2022 z 9. júna 2022) v bode 41 doplnkovo k záverom okresného súdu pri hodnotení vierohodnosti zmenených výpovedí svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] poukázal na postoj samotného sťažovateľa, ktorý k hodnoteniu ich obsahu pristupuje selektívne, pretože „*keď títo svedkovia vypovedali v jeho prospech, hodnotil ich ako dôveryhodných a ich výpovede ako pravdivé, no keď tie isté osoby vypovedali v prípravnom konaní v jeho neprospech, tak podľa neho klamali a sú to nedôveryhodní narkomani (tu najmä svedkyne [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]).*“

40. V ďalšom krajský súd zvýraznil už ústavným súdom avizovanú skutočnosť, že odsúdenie sťažovateľa nebolo založené len na výpovedi poškodeného [REDAKOVANÉ], ale jeho výpoveď bola objektivizovaná ďalšími vo veci vykonanými dôkazmi, a to (i) kamerovým záznamom z čerpacej stanice, ktorý „*zachytával dňa 28.8.2019 v čase o 4:08 hod. prejazd osoby na červenom bicykli v maske gorily okolo stojanov čerpacej stanice v smere do záhradkárskej osady a k chatke a krátko na to, v čase o 4:31 hod. opačným smerom idúceho bosého, sporo odetého a krívajúceho poškodeného, ktorý šiel smerom k hlavnej ceste stopovať autá s cieľom privolať si pomoc.*“, (ii) zápisnicou o obhliadke miesta činu „*kde spôsob zabezpečenia vstupu doskami do chatky a ich rozloženie zodpovedalo tvrdeniam poškodeného o tom, ako lúpež prebehla*“, (iii) prečítanou výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, „*v ktorej svedkyňa potvrdila, že pred skutkom stretla obžalovaného na červenom bicykli s maskou gorily na hlave, lebo si z nej chcel spraviť srandu*“, (iv) prečítanou výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, „*ktorá okrem iného uviedla, že sa jej obžalovaný priznal, že bol v kritickom čase v predmetnej chatke (tzv. Jurkovej chatke) a mal tam s niekým konflikt... pričom obžalovaný jej uviedol aj podstatný detail, ktorý nemala odkiaľ poznať, a síce, že obžalovaný tejto osobe (poškodenému) doniesol nejaké paplóny a podušky, čo rovnako uvádzal vo svojej výpovedi aj samotný poškodený tvrdiac, že keď ho páchatel v predvečer skutku navštívil pri chatke hľadajúc jej majiteľa [REDAKOVANÉ], tak sa mu predstavil ako [REDAKOVANÉ] a ponúkol mu dva vankúše, ktoré mu tam aj zanechal*“, a (v) rekognície, pri ktorej poškodený „*bezpečne opoznal [REDAKOVANÉ] ako osobu, ktorá ho v predvečer skutku navštívila a súčasne aj ako osobu, ktorá ho nadránom v maske nejakého zvieratá spolu s ďalšou maskovanou osobou prepadla so zbraňou v ruke, chcela po ňom peniaze, spolu ho tieto osoby vytiahli z chatky cez okno za použitia fyzického násilia von, odkiaľ sa mu podľa vlastných slov podarilo utiecť smerom na hlavnú cestu, kde stopoval autá s cieľom privolať si pomoc.*“

41. Ústavný súd v prvom rade v konfrontácii so sťažovateľom navrhovanou koncepciou, ktorou sa snaží docieľiť aj prostredníctvom ústavného súdu revíziu skutkových okolností svojej trestnej veci, konštatuje, že mu ako ochrancovi ústavnosti neprináleží vyjadrovať sa ku skutkovej podstate skutočností, na ktorých podklade bola alebo nebola vyvodená trestnoprávna zodpovednosť určitej osoby, ani hodnotiť a „*vážiť*“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť/dôvodnosť, resp. to, či sú/nie sú postačujúce na záver o jej danosti (čo v prezentovanej podobe nie je ani úlohou

najvyššieho súdu v dovolacom konaní, keď jeho rola pri skutkovom prieskume zodpovedá kritériám prieskumu už právoplatného rozhodnutia o vine v zásade podľa kritérií hodnotenia ústavného súdu na základe ústavnej sťažnosti). Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné markanty postupu orgánov verejnej moci a z nich plynúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch, a to z pohľadu, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a s právnymi okolnosťami dotknutej veci. Ústavný súd teda nie je možné vnímať ako tzv. skutkový súd, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. V naznačených súvislostiach ústavný súd už judikoval, že «Ústavný súd nerozhoduje v predmetnej veci patriacej do právomoci všeobecných súdov, teda nerieši „kauzu“, ale posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Ak by aj sám dospel (pri riešení na úrovni zákona alebo skutkového stavu) k odlišným záverom, nie je to dôvod na zrušenie ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, ak subjekt rozhodovania odôvodnil svoje závery dostatočnými a bez zjavného excesu produkovanými úvahami na svojej, teda zákonnej alebo podzákonnej úrovni.» (uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 399/2022 zo 6. septembra 2022 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 83/2022).

42. V tomto kontexte ústavný súd konštatuje, že z obsahu vybraných pasáží napadnutého uznesenia krajského súdu a napadnutého rozsudku okresného súdu vyplýva ústavná udržateľnosť úvah vo vzťahu ku skutkovému a kvalifikačnému naplneniu znakov skutkovej podstaty stíhaného trestného činu, a to po objektívnej, ako aj po subjektívnej stránke. Tento záver je konajúcimi súdmi primerane odôvodnený vykonaným dokazovaním, ktoré objasnilo priebeh skutku, pričom záver o vine sťažovateľa vychádzal nielen z výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ] ale táto výpoveď bola objektivizovaná ďalšími vykonanými dôkazmi, a to obhliadkou miesta činu, kamerovým záznamom z čerpacej stanice, ďalej prvotnými v prípravnom konaní vykonanými svedeckými výpoveďami svedkýň [REDAKOVANÉ], ktorá potvrdila vlastníctvo sťažovateľa ku gorilej maske, ako aj jej samotné používanie sťažovateľom, a [REDAKOVANÉ], ktorá potvrdila priznanie sa sťažovateľa k spáchaniu skutku jej osobne. Adresne sa so zmenenými výpoveďami vysporiadal krajský súd, keď poukázal na ich účelové hodnotenie samotným sťažovateľom, ktorý tieto výpovede a ich svedeckých producentov na jednej strane považuje za vierohodné (vierohodných), pokiaľ sú výpovede zmenené v jeho prospech, a na strane druhej ich považuje za nevierohodné (nevierohodných), pokiaľ sú skoršie výpovede v jeho neprospech. Úlohou ústavného súdu nie je nanovo vyhodnocovať skutkový stav, ale presvedčiť sa, že závery, ku ktorým všeobecné súdy dospeli a ktoré preskúma optikou ich odôvodnenia konajúcimi súdmi, nie sú prejavom svojvôle. K takému záveru preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (v spojení s dôvodmi vyplývajúcimi z rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, body 38 až 40) ústavný súd nedospel.

43. S ohľadom na sťažovateľom vznesenú námietku o porušení označených práv v dôsledku odmietnutia návrhov na doplnenie dokazovania ústavný súd poukazuje na to, že jeho úlohou ako ochrancu ústavnosti nie je preskúmať či určovať, ktoré konkrétne dôkazy musia byť vykonané a ako musia byť vyhodnotené, aby bola vina obžalovaného v tom-ktorom prípade dostatočne preukázaná (nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 14/2019 z 1. decembra 2020, bod 76). Ústavný súd chce zároveň sťažovateľovi ozrejmiť, že súčasťou práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdov mechanicky vykonať všetky dôkazy

označené účastníkmi konania (I. ÚS 75/96, II. ÚS 153/03, II. ÚS 218/00, IV. ÚS 182/04, IV. ÚS 529/2022, rovnako tak aj Engel proti Holandsku z 8. 6. 1976, séria A, č. 22, s. 38 – 39, § 91, Pisano proti Taliansku z 27. 7. 2000, sťažnosť č. 36732/97). Pokiaľ ide o skúmanie procesnej otázky prípustnosti dôkazov, to je podľa stabilizovanej judikatúry EŠLP otázkou vnútroštátneho práva a vnútroštátnych súdov, pričom predmetom prieskumu v zmysle garancií vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru je to, či konanie ako celok bolo spravodlivé (rozsudok Veľkej komory vo veci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu z 15. 12. 2011, sťažnosti č. 26766/05 a č. 22228/06, bod 118), a k takému záveru ústavný súd dospel.

44. V závere je teda možné uzavrieť, že z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplýva, že tieto sa v dostatočnej miere zaoberali všetkými podstatnými otázkami prípadu (Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30) a dali konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré sú/boli pre výsledok prípadu rozhodujúce (rozsudok Veľkej komory vo veci Moreira Ferreira proti Portugalsku č. 2 z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 84).

45. Ústavný súd teda odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v ostávajúcej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo vo vzájomnej obsahovej nadväznosti dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru napadnutým uznesením, čo opätovne zakladá dôvod odmietnutia podanej ústavnej sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

46. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

47. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

48. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

49. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v celom jej rozsahu ako zjavne neopodstatnenej nie je splnená druhá podmienka na postup ústavného súdu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a to že v právnej veci sťažovateľa nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. V dôsledku tohto záveru ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhovel. Tým je zároveň subsidiárne daný vo vzťahu k výroku I uznesenia aj dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu